

13.11.2019

Liikkumisen ohjauksen valtionavustus 2020 - Hakuohje

Valtioneuvoston asetus (509/2018) säätelee liikkumisen ohjaukseen myönnettävistä valtionavustuksista. Valtionavustus myönnetään hankeavustuksena. Valtionavustusta voivat hakea kunnat, kuntayhtymät ja yleishyödylliset yhteisöt toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat ihmisten kulkutapavalintoihin.

Liikkumisen ohjaus (Mobility Management) tarkoittaa viisaan liikkumisen edistämistä muun muassa neuvonnalla, markkinoinnilla, liikkumisen suunnittelulla sekä palvelujen koordinoinnilla ja kehittämisellä. Tavoitteena on vähentää yksin omalla autolla ajamista sekä kasvattaa joukkoliikenteen ja muiden liikkumispalveluiden sekä kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuutta.

Vuodelle 2020 liikkumisen ohjauksen valtionavustuksiin myönnetään noin 900 000 euroa.

Avustuksen saajat

Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta voivat hakea ja saada

- kunnat
- kuntayhtymät
- muut yleishyödylliset yhteisöt

Muita yleishyödyllisiä yhteisöjä voivat olla esimerkiksi erilaiset liikkumisen ohjausta järjestävät verkostot, säätiöt tai yhdistykset. Yleishyödyllinen yhteisö määritellään tuloverolain 22 §:ssä ja avustusta hakevan yleishyödyllisen yhteisön tulee olla tämän määritelmän mukainen. Valtion toimijat eivät voi saada valtionavustusta eikä niiden toimintaa voida rahoittaa valtionavustuksella.

Hankkeita voidaan tehdä ja avustusta hakea yhteistyössä useamman kunnan tai toimijan toimesta. On toivottavaa, että samalla alueella toimivat tai teemallisesti yhteen liittyvät hankkeet tekevät yhteistyötä ja hakevat avustusta yhdessä. Etenkin seudullisten liikkumisen ohjausta edistävien organisaatioiden tulee tehdä yhteistyötä seudun laajuisesti.

Valtionavustuksella halutaan tukea hankkeita, joilla saadaan aikaan liikkumisen ohjauksen toiminta- ja yhteistyömuotoja kohdepaikkakunnilla ja seuduilla. Lisäksi halutaan tukea uusien palveluiden kokeiluja ja käyttöönottoja. Jos hankkeeseen osallistuu useampi kunta tai toimija, osapuolten osallistumisesta riittää hakemusvaiheessa alustava sitoutuminen, mutta ennen avustuksen myöntämispäätöstä tulee olla tieto osapuolten sitovista päätöksistä.

Avustuksella tuettavat hankkeet

Avustuksella halutaan tukea hankkeita, joiden tarkoituksena on ihmisten kulkutapavalintoihin vaikuttaminen tiedollisen ohjauksen, markkinoinnin, palvelujen kokeilun ja palvelujen kehittämisen kautta.

Avustettavien hankkeiden tulosten ja toimintamuotojen tulee olla mahdollisimman laajalti vaikuttavia ja niiden voidaan soveltaa ja hyödyntää koko maassa. Hankkeissa pyritään jatkuvuuteen ja hakemuksissa tulee kuvata, miten toimintaa on suunniteltu jatkettavat valtionavustuksen jälkeen.

13.11.2019

Vuoden 2020 hakuteemat

Vuodelle 2020 toivotaan hakemuksia erityisesti seuraavista teemoista:

1. **Matkaketjujen mahdollistaminen liikkumispalveluin.** Kestävää liikkumista edistävien, kuluttajille suunnattujen liikkumispalveluiden kokeilu, kehittäminen ja käyttöönotto sekä niiden yhdistäminen muihin kestäväen liikkumisen muotoihin. Hakemuksia toivotaan mm. palveluiden integroinnista solmupisteisiin, asumiseen tai pysäköintikonsepteihin.
2. **Kestävän liikkumisen suunnitelmat.** Kestävän liikkumisen kokonaisvaltainen suunnittelu seudulla tai kunnassa, esimerkiksi kestäväen liikkumisen toimenpidesuunnitelmat ja strategiat tai pysäköintipolitiikat. Suunnitelmissa voi soveltuvien osin hyödyntää EU:n äskettäin uudistamaa SUMP-toimintamallia (Sustainable Urban Mobility Planning).
3. **Työpaikkojen liikkumisen ohjaus.** Erityisesti toivotaan hakemuksia, joissa kunta toimii alueensa työpaikkojen (yksityisten ja/tai julkisten) verkottajana. Kuitenkin myös kunnan omaan henkilöstöön kohdistuvia liikkumisen ohjauksen hankkeita voidaan rahoittaa.
4. **Vapaa-ajan liikkumisen ohjaus.** Merkittävien vapaa-ajankohteiden ja tapahtumien (urheilu, kulttuuri, kauppa) liikkumisen ohjaus sekä kestäväen kaukoliikenteen edistäminen.

Hakemus voi kohdistua myös muuhun liikkumisen ohjauksen toimintaan tai hankkeisiin. Lisäksi valtionavustuksella voidaan rahoittaa kävelyn, pyöräilyn tai joukkoliikenteen valtakunnallista, liikkumisen ohjauksen keinoin tehtävää edistämistoimintaa.

Hankkeisiin liittyvissä markkinointi-, viestintä- ja kampanjointitoimenpiteissä arvostetaan innovatiivisia, tavoitteellisia, selkeille kohderyhmille osoitettuja ja käyttäjiä osallistavia tai personoituja menetelmiä. Lisäksi toivotaan etenkin suoraan henkilöautomatkojen vähentämiseen pyrkivää tiedollista ohjausta ja markkinointia.

Myönnettävän avustuksen määrä

Avustusta voidaan myöntää valtionavustusasetuksen mukaisesti enintään 75 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus on harkinnanvarainen ja myönnettävän avustuksen määrä voi olla haettu alempi. Jos hanke saa tämän avustuksen lisäksi muutakin valtionavustusta tai vastaava tukea, ei hankkeen valtionavustusten yhteismäärä saa ylittää 75 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Hyväksyttävänä kustannuksina pidetään liikkumisen ohjaus -toiminnan suunnittelusta, projektinhallinnasta ja siihen liittyvän muun toiminnan toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia. Valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten täytyy perustua todellisiin kustannuksiin ja olla todennettavissa kirjanpidosta. Valtionavustukseen oikeuttavien kustannusten tulee syntyä vuoden 2020 aikana.

Avustusta voidaan myöntää esimerkiksi seuraaviin kustannuksiin:

- Avustuksen saajan henkilöstömenot
  - Henkilöstömenoja ovat liikkumisen ohjauksen hanketta tekevän henkilön tai projektihenkilöiden palkkakustannukset.

13.11.2019

- Palkkakustannukset voivat olla vakituiseen tai hankkeeseen palkattavan henkilöstön kustannuksia
- Näistä kustannuksista tulee täyttää työajanseurantalomake sekä kustannusperuste, mikäli niitä käytetään omarahoitusosuuden kustannuksina.
  - **Palvelujen ostot**
    - konsulttipalvelut, asiantuntijapalvelut, palveluiden suunnittelu sekä selvitykset ja tutkimukset
    - painatus-, ilmoitus- ja markkinointipalvelut, tapahtumakustannukset
    - liikkumispalveluiden käyttöönottoon ja pilotointiin liittyvät kustannukset.
  - **Projektin aineet, tarvikkeet ja tavarat.**
    - pääsääntöisesti aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannukset saavat olla enintään noin 10% hankkeen kokonaiskustannuksista. Projektin aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kohdalla päätöksessä käytetään tapauskohtaista harkintaa.
    - Hakijan omistukseen jäävien laitteiden hankintaa ei tueta
  - **Markkinointi- ja viestintäkustannukset**
  - **Matkakustannukset**
    - valtionavustuskelpoisia ovat hankkeeseen ja sen toteutukseen olennaisesti liittyvät matkakustannukset
    - seminaari- ja ulkomaanmatkojen tulee liittyä keskeisesti hankkeen sisältöön (esimerkiksi hankkeen esittely)

Hakuvaiheessa hankkeesta tulee olla selkeästi eritelty kustannusten jakautuminen sekä hankeosapuolten että toimenpiteiden välillä. Palveluiden ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat on yksilöitävä hakemuksessa.

Avustusta ei myönnetä seuraaviin kustannuksiin:

- Joukkoliikenteen ostot (liikennöinti) ja (lippu)hinnan alennukset, käyttäjäkohtaiset liikkumispalvelupaketit
- Infrastruktuurin suunnittelu tai toteuttaminen, esimerkiksi polkupyörien liityntäpysäköinnin rakentaminen
- Tietojärjestelmien ja ohjelmistojen hankinta tai kehittäminen, esimerkiksi applikaatioiden hankinta tai kehittäminen
- Kuntien perustehtävien toteuttaminen kuten esimerkiksi joukkoliikenteen palvelutason määrittely tai kuntien korvaamien kuljetusten suunnittelu

Edellä mainitut asiat voivat olla osana laajempaa hanketta, josta vain osaan haetaan liikkumisen ohjauksen valtionavustusta. Esimerkiksi hankkeeseen johon liittyy tietojärjestelmien hankinta tai kehittäminen, valtionavustusta voi käyttää hankkeen projektointiin, markkinointiin, palvelun kehittämiseen esimerkiksi palvelumuotoilun keinoin ja käyttöönottoon, mutta ei suoraan tietojärjestelmien hankintaan tai kehittämiseen.

Avustuksen ajankohta

Avustusta myönnetään vuonna 2020 tehtäviin toimenpiteisiin. Hakemuksessa on kuvattava hankkeen tavoitteet ja sisältö sekä kuvattava vuoden 2020 aikana tehtävät toimenpiteet. Avustusta haetaan ja päätökset tehdään vuosittain Liikenne- ja viestintävirastolle osoitettujen määrärahojen puitteissa. Hankkeen aloittamisvaiheessa kustannuksia on voinut syntyä jo ennen avustuspäätöksen

13.11.2019

tekemistä. Nämä kustannukset voidaan hyväksyä valtionavustukseen oikeuttaviksi edellyttäen, että ne ovat syntyneet vuonna 2020.

Usein liikkumisen ohjauksen toimenpiteitä tehdään osana laajempaa toimenpidekokonaisuutta. Jos hanke liittyy monivuotiseen tai vuonna 2020 toteutettavaan laajempaan toimenpidekokonaisuuteen, hakemukseen voi liittää sitä koskevan toimintasuunnitelman tai vastaavan dokumentin tausta-aineistoksi. Hakemuksessa on kuitenkin eriteltävä selkeästi, mitkä tällaisen kokonaisuuden toimenpiteistä on tarkoitus tehdä liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen 2020 määrärahoihin ja miten rahoitus niille kohdistetaan.

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan Liikenne- ja viestintävirastolta **hakulomakkeella**. Avustus myönnetään hakulomakkeella ja liitteenä annettujen tietojen perusteella. Lomakkeen tulee olla täytetty huolellisesti ja selkeästi. Hakemuksen yhteydessä tulee palauttaa vaadittavat liitteet. Nämä nopeuttavat avustushakemusten käsittelyä.

Avustusta haettaessa tulee olla (hakulomakkeella ilmoitettuna):

- Hankeosapuolten päätös tai tieto alustavasta sitoutumisesta hankkeeseen, mikäli hankkeessa on useampia osapuolia
- Hankkeen tulee olla käsitelty kohdekunnan tai seudun ryhmässä, joka mahdollistaa hankkeen integroinnin laajempaan kokonaisuuteen (esimerkiksi liikennejärjestelmäryhmä, kunnan toimielin, liikenneturvallisuusryhmät). Mikäli hakija on joku muu kuin kunta tai seudullinen toimija (esim. ry), edellä mainittu käsittely on toivottavaa, muttei pakollista.
- Hakemuksen allekirjoittajalla tulee olla nimenkirjoitusoikeudet

Hakemukseen liitteenä **tulee toimittaa** kustannusarvio. Hankkeen kustannukset tulee kuvata hakemukseen liitettävässä kustannusarviossa, joka tulee laatia annetulle pohjalle (kustannuslomake 2020, excel-taulukko). Kustannusten tulee sisältää arvonlisävero, jos se jää avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi. Raportointivaiheessa kustannusarvioon täydennetään tulojen ja menojen toteuma ennen valtionavustuksen maksamista. Lähtökohtaisesti maksatukseen voi hakea vain niitä kustannuslajeja, joita suunnitelmavaiheessa on ilmoitettu.

Hakemuksen liitteenä **voi toimittaa** laajemman hankesuunnitelman erillisenä liitteenä.

Hakemukset (sisältäen hakulomake, kustannusarvio) tulee jättää viimeistään tammikuun 7. päivänä 2020. Hakemus tulee toimittaa sähköpostilla osoitteisiin kirjaamo@traficom.fi ja liikkumisenohjaus@traficom.fi

Hakemus on palautettava sähköpostitse allekirjoitettuna PDF-dokumenttina sekä muokattavana dokumenttina (word, excel).

Lähetettävän sähköpostin otsikkona tulee olla "Liikkumisen ohjauksen valtionavustus, hankehaku 2020, [hakijataho]".

Avustuspäätökset

Avustuspäätökset pyritään tekemään tammikuun 2020 kuluessa.

13.11.2019

Liikkumisen ohjaukseen myönnettävä valtionavustus on harkinnanvarainen. Liikenne- ja viestintävirasto tekee päätökset valtionavustusta saavista hankkeista vuosittain hakemusten sisällön ja lukumäärän perusteella määrärahojen puitteissa. Hakemuksia vertaillaan laadun, kustannusten ja hankkeen vaikuttavuuden osalta.

Hakemusten arvioinnissa käytetään muun muassa seuraavia kriteerejä:

- hankkeen kokonaisvaikuttavuus suhteessa hankkeen kustannuksiin
- hankkeen välittömät ja mahdolliset päästövähennysvaikutukset
- hankkeen kohdentuminen 2020 hakuteemoihin
- useita hallinnonaloja yhdistävä toiminta
- vuorovaikutteinen ja kohderyhmiä osallistava toimintatapa
- liikkumisen ohjauksen toimenpiteiden integroiminen tai yhdistäminen laajempaan kokonaisuuteen (esimerkiksi käynnissä olevaan infrastruktuuri- tai kunnossapitohankkeeseen).

Avustuspäätökset toimitetaan sähköpostitse hakemuksessa mainituille hakemuksen yhteyshenkilölle ja vastuuhenkilölle.

Avustuksen maksaminen

Myönteisen valtionavustuspäätöksen saaneille avustus maksetaan toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun toteutuneesta toiminnasta ja avustuksen käytöstä on esitetty hyväksytty selvitys. Vaadittavista selvityksistä on ohjeistettu tarkemmin liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeen seurantaohjeessa, joka julkaistaan viimeistään valtionavustuspäätösten yhteydessä.

Valtionavustuksia voidaan hakea maksuun enintään kaksi kertaa raportoinnin yhteydessä: ensimmäisen kerran 31.8.2020 mennessä vuoden 2020 kuuden ensimmäisen kuukauden kustannusten osalta ja toisen kerran 1.2.2021 mennessä joko koko vuoden 2020 tai vuoden 2020 kuuden viimeisen kuukauden kustannusten osalta.

Seuranta, valvonta ja raportointi

Kullekin hankkeelle, jolle myönnetään valtionavustusta, nimetään yhteyshenkilö Liikenne- ja viestintävirastosta. Valtionavustuspäätöksen saatuaan hankkeen yhteyshenkilön tulee olla yhteydessä Liikenne- ja viestintäviraston yhteyshenkilöön ja sopia hankkeen aikaisesta yhteistyöstä ja tiedottamisesta.

Valtionavustuspäätöksen antamisen jälkeen hankkeen olosuhteissa saattaa tapahtua sellaisia osallistuvia tahoja tai rahoitusta koskevia tarkistuksia tai muutoksia, jotka voivat vaikuttaa hankkeen kustannuksiin, tavoitteisiin, toteuttamisaikatauluun tai sisältöön. Näistä tulee tiedottaa ja sopia muutoksista yhteyshenkilön kanssa. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta avustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Hankkeen kirjanpidon tulee olla selkeästi eriytetty avustuksen saajan muusta kirjanpidosta. Hankkeen kustannukset tulee todentaa kirjanpidon otteella tai vastaavalla allekirjoitetulla dokumentilla.

13.11.2019

Hankkeesta raportoidaan Liikenne- ja viestintävirastolle kahdesti vuodessa (31.8.2020 ja 1.2.2021 mennessä). Samassa yhteydessä avustusta voidaan hakea maksuun. Raportointi ja maksatushakemus tapahtuvat liikkumisen ohjauksen lomakkeiden mukaisesti.

Hankkeilta edellytetään vaikuttavuuden seurantaa koko hankkeen ajan. Hakuvaiheessa hankkeiden tulee kuvata vaikuttavuutta sekä ilmoittaa mittarit vaikuttavuuden seuraamiseksi. Raportointien yhteydessä hankkeen vaikuttavuus tulee kuvata sanallisesti ja mittarien toteumat päivittää. Vaikuttavuuden kuvaaminen ja mittarit voivat koskea joko hankkeen kokonaisuutta tai hankkeen tiettyjä osatehtäviä. Liikkumisen ohjaus -toimintaan tai hankkeisiin liittyviä mittareita voivat olla esimerkiksi:

- Kulkutapaosuus, kulkutapaosuuden muutokset
- Ympäristövaikutukset
- Mukana olevien hallintokuntien määrä
- Tavoitettujen ihmisten määrä
- Hankkeen kohderyhmän koko
- Tavoitettujen yritysten määrä, yritysten työntekijämäärä
- Verkkovierailut
- Palvelun volyymi (käyttökerrat, operaatiot, asiakkaat)
- Rekisteröidyt käyttäjät, palvelua käyttäneiden tai kokeilleiden määrä
- Artikkeleiden määrä/mediaosumat/mediaseuranta
- Jaetut esitteet tai muut materiaalit
- Kuulijamäärät (esimerkiksi esitykset, seminaarit)
- Ostettujen lippujen määrä (esimerkiksi työsuhdeliput)
- Polkupyörien määrä pyöräpysäköintipaikalla (ennen/jälkeen)
- Pysäköidyt autot (ennen/jälkeen), pysäköintipaikan käyttöaste
- Sosiaaliset vaikutukset, kuten saavutettavuus, syrjäytymisen estäminen

Hakuvaiheessa on myös hyödyllistä osoittaa valitun vaikuttavuuden ja sen mittarien liittyminen alueen strategiaan ja liikennepoliittisiin tavoitteisiin.

Hankkeessa tuotettava keskeinen materiaali (esimerkiksi loppuraportti ja hankkeen tulosten esittäminen) tulee olla julkaistavissa mm. Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla. Hankkeilta edellytetään julkaistavaa loppuraporttia, jota voi jaella laajemmin. Valtionavustushankkeiden yhtenä tavoitteena on tuottaa tietoa sekä mahdollistaa tulosten hyödynnettävyys ja monistettavuus muille vastaaville hankkeille.

Lisätietoja

Lisätietoja liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen hakemisesta antaa joukkoliikenneasiantuntija Toni Bärman (toni.barman@traficom.fi) P. 029 534 6764

Lisätietoa ja hakulomakkeet vuodelle 2020:

<https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-liikkumisen-ohjauksen-valuationavustusta>

13.11.2019

Taustamateriaalia ja linkkejä

Taustamateriaalit on tarkoitettu teemojen taustoittamiseksi ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tarkoituksena on myös jakaa tietoa jo toteutetuista hankkeista ja projekteista. Hakijoiden suositellaan tutustuvan myös aiempien vuosin liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeiden materiaaleihin.

Vuosina 2012–2019 liikkumisen ohjauksen valtionavustusta saaneet hankkeet: [https://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava liikenne ja liikkuminen/liikkumisen ohjaus/viisaan liikkumisen hankkeet/liikkumisen ohjauksen valtionavustus](https://www.motiva.fi/ratkaisut/kestava_liikenne_ja_liikkuminen/liikkumisen_ohjaus/viisaan_liikkumisen_hankkeet/liikkumisen_ohjauksen_valtionavustus)

Kulkulaari. Kansallinen kävelyn ja pyöräilyn tietopankki <https://www.kulkulaari.fi/>

Fiksusti töihin -infosivusto. www.fiksustitoihin.fi

Liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeet vuosina 2014–2017. Selvitys liikkumisen ohjauksen valtionavustushankkeiden vaikutuksista ja kohdatuista haasteista. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 45/2016. [https://julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lts_2016-45_kestava liikkuminen web.pdf](https://julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lts_2016-45_kestava_liikkuminen_web.pdf)

Hiiletön liikenne 2045. Liikenteen ilmastopolitiikan työryhmän väliraportti. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 9/2018. [http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161029/LVM_09_2018_Liikenteen Ilmastopolitiikan valiraportti.pdf](http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161029/LVM_09_2018_Liikenteen_Ilmastopolitiikan_valiraportti.pdf)

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 5/2018. http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160720/LVM_5_2018.pdf

Solmupisteet: <https://www.asepanseutu.fi/>

Yhteiskäyttöautojen potentiaali ja vaikutukset käyttäjänäkökulmasta. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 25/2018. [https://julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lts_2018-25_yhteiskayttoautojen web.pdf](https://julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lts_2018-25_yhteiskayttoautojen_web.pdf)

Yhteiskäyttöautopalvelujen kestävä toteuttaminen kaupungeissa. Poliitikkasuositus, Dwellers in Agile Cities –projekti. [http://www.agilecities.fi/wp-content/uploads/2019/09/YKA_politiikkasuositus FINAL.pdf](http://www.agilecities.fi/wp-content/uploads/2019/09/YKA_politiikkasuositus_FINAL.pdf)

Polkuja kestävä liikumisen palveluihin. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 24/2018. [https://julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lts_2018-24_polkuja_kestavan web.pdf](https://julkaisut.liikennevirasto.fi/pdf8/lts_2018-24_polkuja_kestavan_web.pdf)

Pyöräily palveluistuvassa liikennejärjestelmässä. Liikenneviraston tutkimuksia ja selvityksiä 29/2016. [http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf8/lts_2016-29_pyoraily_palveluistuvassa web.pdf](http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf8/lts_2016-29_pyoraily_palveluistuvassa_web.pdf)

Pysäköinti 2.0 – Pysäköinti osana kaupunkikehitystä. Verkojulkaisu. <http://pysakointi20.com/>

SEGMENT – kävelyn ja pyöräilyn kohderyhmätietoisien viestinnän työkalu. Liikennevirasto 2015. [https://www.motiva.fi/files/10443/SEGMENT kavelyn ja kohderyhmatietoisien viestinnan tyokalu.pdf](https://www.motiva.fi/files/10443/SEGMENT_kavelyn_ja_kohderyhmatietoisien_viestinnan_tyokalu.pdf)

13.11.2019

SHIFT – A review and framework for encouraging environmentally sustainable consumer behavior. Sitra Studies 132.

<https://media.sitra.fi/2018/05/23161207/sitrashiftraporttiwww.pdf>

Viisaan liikkumisen verkosto VILI:n tilaisuudet.

[https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtuma-aineistot/liikenne/viisaan liikkumisen verkosto vili n tilaisuudet](https://www.motiva.fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtuma-aineistot/liikenne/viisaan_liikkumisen_verkosto_vili_n_tilaisuudet)

Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmat, SUMP:

<https://www.eltis.org/mobility-plans/sump-guidelines>

<https://www.eltis.org/mobility-plans/member-state/finland>

Tapahtumien liikkumisen ohjaus:

[http://epomm.eu/ecommm2018/docs/E-Sessions/E1/Michiel De Meyere.pdf](http://epomm.eu/ecommm2018/docs/E-Sessions/E1/Michiel_De_Meyere.pdf)